

Tatiana de Rosnay

Obsessie

Vertaald uit het Frans door
Martine Woudt

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

Ter herinnering aan V.L.

‘Je zou toch denken dat tenminste bepaalde plekken nog de sporen bewaren van de mensen die er hebben gewoond.’

Patrick Modiano, *Dora Bruder*

‘Charme geloofde in het lijden van de muren. De steen, dacht zij, slaat de menselijke tragedies op en zuigt zich ermee vol. Later, dankzij een verhuizing en afhankelijk van de gevoeligheid van de huurder, ontlast de steen zich van zijn smart, van zijn verdriet, en geeft ze terug.’

Jacques Lanzmann, *Rue des Rosiers*

Voorwoord

Ik heb me altijd aangetrokken gevoeld tot huizen, appartementen, hun geheimen en hun mysteries. Hoe je je ergens, wanneer je er binnenkomt, ontzettend goed kunt voelen of juist vreselijk ongemakkelijk. Ik heb het niet over geesten of verschijningen, maar gewoon over het sterke gevoel dat een woning je kan geven, zonder dat je daar iets aan kunt doen.

Een jaar of tien geleden verhuisde ik met mijn gezin naar de rue D., een leuke straat in de wijk Montparnasse. Ik kende dat arrondissement niet goed en weet nog dat ik het met plezier ontdekte. Maar op een dag hoorde ik van een praatlustige buurvrouw dat een algemeen bekende seriemoordenaar, Guy Georges, zijn eerste slachtoffer in 1991 had vermoord in een appartementencomplex dat min of meer aan het mijne grensde. Ze wees zelfs het raam op de bovenste verdieping aan waarachter de misdaad had plaatsgevonden. Een jonge vrouw van negentien, een moord die lang onopgelost was gebleven. Ik herinner me dat het nieuws me verlamde, ook al was die afschuwelijke gebeurtenis al tien jaar geleden.

Op een winteravond, toen ik laat in mijn

eentje thuiskwam en me door de uitgestorven straat haastte, keek ik omhoog naar het bewuste raam.

Er straalde licht in de koude duisternis, en met een soort geschokte verbijstering begreep ik dat daar iemand woonde en sliep, tussen die muren die getekend waren door de misdaad. Hoe was dat mogelijk? Wisten die huurders wel dat er een moordenaar in hun appartement had rondgelopen? Was dat hun wel verteld toen ze het huurcontract tekenden? Wat voelden ze tussen die met bloed bevleekte muren?

Toen ben ik begonnen met het schrijven van deze korte, macabere roman en heb ik het leven verzonnen van een gewone vrouw, Pascaline Malon, die tegen wil en dank, door haar verhuizing naar een appartement waar zich een drama had voltrokken, een heimelijk verdriet naar boven zou laten komen.

Vanaf dat moment ben ik ook aan een vreemde, gedenkwaardige tocht door de hoofdstad begonnen. Een tocht vol geweld en verdriet. Al eeuwenlang had Parijs steeds weer te maken gehad met barbaarse gebeurtenissen, wrede conflicten die in de loop der jaren, met het verstrijken van de tijd, min of meer waren vergeten. Met name de Tweede Wereldoorlog

had zichtbare littekens achtergelaten, en ik weet nog dat ik me over die niet al te oude foto's van een bezette hoofdstad vol hakenkruizen en gotische letters boog.

Bij mijn nasporingen kwam één adres steeds terug, de rue Nélaton. Het Vél d'Hiv*. Natuurlijk had ik gehoord over de razzia van het Vél d'Hiv, maar op school, in de jaren zeventig, had ik er niets over geleerd. Ik wist niet veel over de organisatie van die razzia, de precieze rol van de Franse politie, het aantal opgepakte kinderen en hun exacte lot.

Ik begaf me naar de rue Nélaton, in het vijftiende arrondissement, niet ver bij mijn huis vandaan. Ik werd getroffen door de treurigheid van die straat, en door het gedenkplaatje, waar je lang naar moet zoeken en dat zich op de boulevard de Grenelle bevindt, op een modern gebouw dat in 1959 in de plaats is gekomen van het Vél d'Hiv en dat nu, ironisch genoeg, een dependance is van het ministerie van Binnenlandse Zaken. Ik was zo geraakt toen ik dat zag, dat ik het in deze roman heb verwerkt,

* Het Vél d'Hiv is de afkorting die de Fransen gebruiken voor het Vélodrome d'Hiver, een voormalig wielersstadion in Parijs waar in juli 1942 ruim 13.000 joden werden verzameld nadat ze bij razzia's waren opgepakt.

op bladzijde 133 tot 136.

Vanaf die dag ben ik met mijn onderzoek begonnen. Ik wilde weten hoe die razzia was verlopen. Alles weten over 16 juli 1942, de zwarte donderdag die zestig jaar later nog steeds een taboe en een schande is.

Wat ik nog niet wist, was dat Pascaline Malon met haar weggestopte verdriet de deur zou openen voor Sarah Starzynski en Julia Jarmond, mijn hoofdpersonen in *Haar naam was Sarah*, waar ik in juli 2002 aan ben begonnen, direct na de voltooiing van *Obsessie*.

Tatiana de Rosnay,
bij de Franse herdruk van maart 2008

Het appartement kwam precies overeen met wat ik zocht. Achtenveertig vierkante meter, vierde verdieping, slaapkamer aan de binnenplaats, woonkamer aan de straat. Natuursteen, licht, rust. Een levendige wijk, goede metroverbinding, markt op zaterdag. De huur stond er niet bij, maar dat was niet belangrijk. Ik vond die plek leuk. Meteen.

De jongeman van het makelaarskantoor liet me weten dat er nog een geïnteresseerde was. Een man van gevorderde leeftijd. Ik stelde me een rustige grijsaard voor, wiens enige nadeel was dat hij het geluid van zijn televisie niet zachter zette. De eigenaar zou moeten kiezen tussen een kromme gepensioneerde man en een gescheiden veertigjarige vrouw zonder kinderen.

In de spiegel van de badkamer zag ik me-